

Förslag om slopad nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 15–18-åringar inför budgetpropositionen 2024

April 2023

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Författningsförslag	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift	4
2.2	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	5
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)	6
3	Bakgrund och gällande rätt	7
3.1	Socialavgifter och allmän löneavgift	7
3.2	Finansiering av trygghetssystemen	7
3.3	Betalning av socialavgifterna och allmän löneavgift	8
3.4	Nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år	9
4	Slopad nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 15–18-åringar	10
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	10
6	Konsekvensanalys	11
7	Författningskommentar	17
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift	17
7.2	Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	17
7.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)	18

1 Inledning

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna (Tidöavtalet) redovisas ett antal reformambitioner på skatteområdet som ska förverkligas under mandatperioden. Tidpunkten för när de olika reformerna ska genomföras är beroende av kommande bedömningar av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet. När regeringen tillträdde inleddes arbetet med de olika reformerna. Därutöver har ett antal andra skattefrågor aktualiserats på olika politiska områden.

Inför budgetpropositionen för 2024 är det angeläget att skatteförslagen kan förberedas genom remittering. För att möjliggöra en samlad behandling av skatteförslag med budgeteffekter remitteras därför denna promemoria från Finansdepartementet. Om den skatteåtgärd som nu remitteras kommer att presenteras i budgetpropositionen för 2024, och i vilken omfattning och med vilken dimensionering, blir beroende av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet samt de överläggningar som förs i det slutliga arbetet med budgetpropositionen.

I denna promemoria föreslås att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år slopas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) ska betala arbetsgivaravgifter ska för varje år betala allmän löneavgift. Löneavgiften beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå ersättning till

1. ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen, *eller*

sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen.

2. *sådan ersättning som avses i 2 kap. 28 § socialavgiftslagen.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialavgiftslagen (2000:980)¹

dels att 2 kap. 28 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 28 § ska utgå,

dels att 2 kap. 29 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

29 §²

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna ska avdrag göras enligt 31 §, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling.

Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av första stycket inte avses sådan ersättning på vilken avgifter ska betalas enligt 27 eller 28 §.

Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av första stycket inte avses sådan ersättning på vilken avgifter ska betalas enligt 27 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av

2 kap. 28 § 2019:479

rubriken närmast före 2 kap. 28 § 2019:479.

² Senaste lydelse 2019:479.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och arbetsgivaravgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning för arbete utfört i näringsverksamhet vid ett fast driftställe i stödområdet eller för arbete i annan verksamhet som bedrivs av en ideell förening eller en stiftelse, vid en sådan plats i stödområdet som motsvarar ett fast driftställe. Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av denna lag inte avses sådan ersättning på vilken endast ålderspensionsavgift ska betalas enligt

– 2 kap. 27 eller 28 § socialavgiftslagen (2000:980), eller

– 2 kap. 27 § socialavgiftslagen (2000:980), eller

– 5 § lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och egenavgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet från ett fast driftställe i stödområdet ingår i avgiftsunderlaget. Detta gäller dock inte den som enligt 3 kap. 15 eller 16 § socialavgiftslagen endast ska betala ålderspensionsavgift.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2007:286.

² Senaste lydelse 2020:1061.

3 Bakgrund och gällande rätt

3.1 Socialavgifter och allmän löneavgift

Socialavgifter tas ut för finansiering av de sociala trygghetssystemen och utgörs av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas i första hand av arbetsgivare medan egenavgifter normalt betalas av fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet, dvs. enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Regler om socialavgifter finns i socialavgiftslagen (2000:980).

Utöver socialavgifter ska, enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, ytterligare en avgift betalas av arbetsgivare och enskilda näringsidkare samt av fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Den allmänna löneavgiften debiteras i samband med, och på samma underlag som, arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna. Författningstekniskt ingår den allmänna löneavgiften varken i arbetsgivaravgifterna eller i egenavgifterna, men eftersom den inte särskiljs i debiteringsförfarandet brukar den i dagligt tal ingå i begreppet socialavgifter. Den allmänna löneavgiften är dock i både rättslig och ekonomisk mening en skatt (prop. 1994/95:122 s. 18). Det innebär att den inte ska betalas av företag som saknar fast driftställe i Sverige.

Den allmänna löneavgiften uppgår för inkomståret 2023 till 11,62 procent av underlaget. För inkomståret 2023 uppgår arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften tillsammans till 31,42 procent av underlaget (se tabell 4.1). Egenavgifterna och den allmänna löneavgiften uppgår tillsammans till 28,97 procent av underlaget.

Tabell 4.1 Avgiftsnivåer för socialavgifter och allmän löneavgift år 2023
Procent

Avgift	Arbetsgivaravgift	Egenavgift
Sjukförsäkringsavgift	3,55	3,64*
Föräldraförsäkringsavgift	2,60	2,60
Ålderspensionsavgift	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift	0,60	0,60
Arbetsmarknadsavgift	2,64	0,10
Arbetssskadeavgift	0,20	0,20
Allmän löneavgift	11,62	11,62
Summa socialavgifter och allmän löneavgift	31,42	28,97

Anm.: *Vid grundkarens i sjukförsäkringen på 7 dagar.

3.2 Finansiering av trygghetssystemen

Arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna är i principiellt hänseende försäkringsavgifter men det faktiska försäkringsinslaget varierar mellan försäkringslagen och för flertalet försäkringar saknas en direkt koppling

mellan avgiften och förmånen. Den inkomstgrundade ålderspensionen intar dock en särställning med en klar koppling mellan inbetalda avgifter och ålderspension.

Det inkomstgrundade ålderspensionssystemet finansieras med en fast pensionsavgift på 18,5 procent av pensionsunderlaget, där 16 procentenheter går till fördelningssystemet för att finansiera inkomstpensionen. Resterande 2,5 procentenheter betalas in till systemet för premiepension där avgiftsintäkterna fonderas individuellt för varje försäkrad. Arbetsgivarens, respektive den egenavgiftsskyldiges, del av avgiftsinbetalningen sker i form av ålderspensionsavgift på 10,21 procent av avgiftsunderlaget enligt socialavgiftslagen.

Det inkomstgrundade ålderspensionssystemet är ett fristående försäkringssystem vid sidan av statens budget. Utgående inkomst- och tilläggs-pensioner i fördelningssystemet ska löpande finansieras av inbetalda avgifter samt tillgångarna i AP-fonderna. Systemet är konstruerat så att det ska vara finansiellt självreglerande, där eventuella anpassningar sker på förmånssidan – inte genom en förändrad avgiftssats. Premiepensionen är ett fullfonderat system. Ingen skattefinansiering ska således ske, utan systemet är helt slutet i detta avseende. En grundläggande princip bakom pensionssystemet är att varje intjänad pensionsrättighet ska motsvaras av en beslutad och inbetald avgift av en mot rättigheten svarande storlek. Om detta villkor bryts kan inte systemet garantera sin långsiktiga hållbarhet finansiellt. Ålderspensionsavgiften kan således inte reduceras.

För vilka ändamål de olika avgifter som inflyter som socialavgifter ska användas framgår av lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.

3.3 Betalning av socialavgifterna och allmän löneavgift

Av 26 kap. 2 § 1 skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, framgår att en skattedeclaration ska lämnas av den som är skyldig att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter eller som har gjort ett skatteavdrag utan att vara skyldig att göra det. Skatteavdrag och arbetsgivaravgifter ska redovisas i en arbetsgivardeklaration för redovisningsperioder (26 kap. 3 § första stycket SFL). Den som är registrerad som arbetsgivare ska lämna arbetsgivardeklaration för varje redovisningsperiod (26 kap. 3 § andra stycket SFL).

I 26 kap. 19 a–19 e §§ SFL anges vilka uppgifter som ska anges som rör betalningsmottagaren, dvs. arbetstagaren som fått lön eller annan ersättning. Av deklARATIONEN ska det bl.a. framgå vilken ersättning som arbetsgivaren är skyldig att betala arbetsgivaravgifter för.

Beslut om bl.a. skatteavdrag och arbetsgivaravgifter ska fattas för varje redovisningsperiod för sig med ledning av innehållet i skattedeclarationer och andra tillgängliga uppgifter (53 kap. 1 § första stycket SFL). Om en skattedeclaration har lämnats i rätt tid och på rätt sätt, anses ett beslut om skatten och avgifterna ha fattats i enlighet med deklARATIONEN (s.k. automatiska beslut, 53 kap. 2 § SFL).

Om en skattedeclaration inte har lämnats i rätt tid eller på rätt sätt eller om skatten eller avgifterna inte har redovisats i deklARATIONEN, ska varje

oredovisad skatt eller avgift anses ha beslutats till noll kronor. Redovisas skatten eller avgifterna senare, anses ett beslut i stället ha fattats i enlighet med redovisningen, om inte ett beslut om omprövning har meddelats dessförrinnan (53 kap. 4 § SFL).

Arbetsgivardeklarationen kan lämnas elektroniskt antingen genom att en fil med samtliga uppgifter överförs eller genom att den uppgiftsskyldige manuellt registrerar nödvändiga uppgifter för varje betalningsmottagare. Detta sker genom användning av en s.k. e-tjänst där inloggning görs med e-legitimation. Skatteverket har utvecklat elektroniska lösningar som innebär att arbetsgivardeklarationen kan lämnas direkt från den uppgiftsskyldiges lönesystem. Det finns även möjlighet att lämna arbetsgivardeklarationen på pappersformulär.

Tidpunkten för att lämna arbetsgivardeklaration för en kalendermånad styrs av om den deklarationsskyldige är skyldig att lämna mervärdesskattedeklaration, samt för vilket beskattningsunderlag den ska lämnas. Om den deklarationsskyldige är skyldig att redovisa mervärdesskatt med beskattningsunderlag på högst 40 miljoner kronor ska arbetsgivardeklaration ha kommit in senast den 12 i månaden efter utgången av redovisningsperioden, dock senast den 17 i januari och augusti (26 kap. 26 § SFL). Om den deklarationsskyldige är skyldig att redovisa mervärdesskatt med beskattningsunderlag över 40 miljoner kronor ska arbetsgivardeklaration ha kommit in senast den 26 i månaden efter utgången av redovisningsperioden, dock senast den 27 december (26 kap. 30 § SFL). Om den deklarationsskyldige inte är skyldig att redovisa mervärdesskatt ska arbetsgivardeklarationen ha kommit in senast den 12 i månaden efter utgången av redovisningsperioden, dock senast den 17 i januari och augusti (26 kap. 32 § SFL).

Skatter och avgifter som ska redovisas i en skattedeklaration ska vara betalda senast den dag då deklarationen ska ha kommit in till Skatteverket. För den som redovisar mervärdesskatt på beskattningsunderlag som exklusive unionsinterna förvärv och import för beskattningsåret beräknas sammanlagt överstiga 40 miljoner kronor, är förfallodagen för skatteavdragen och arbetsgivaravgifterna i stället den 12, i januari den 17, i månaden efter redovisningsperioden (62 kap. 3 § SFL).

3.4 Nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år

Den 1 augusti 2019 infördes en nedsättning av det samlade uttaget av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift på ersättning till ungdomar som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år (prop. 2018/19:99 s. 59).

Nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgiften ska betalas för den del av ersättningen som uppgår till högst 25 000 kronor per kalendermånad.

4 Slopad nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 15–18-åringar

Promemorians förslag: Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år slopas.

Skälen för promemorians förslag: För personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år är det samlade uttaget av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift nedsatt. Nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgiften ska betalas på ersättning upp till 25 000 kronor per kalendermånad.

Skattereglerna ska som utgångspunkt vara generella, med så få undantag som möjligt. Därtill är det centralt att skattereglerna också utformas så att de ger förutsättningar för en hög varaktig sysselsättning och goda villkor för företagande. Eftersom utrymmet i de offentliga finanserna är begränsat är det nödvändigt att prioritera de mest effektiva åtgärderna. Mot denna bakgrund bör nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år slopas och budgetförstärkningen tas i anspråk för andra effektivare åtgärder.

Lagförslag

Förslaget medför att 2 kap. 28 § socialavgiftslagen (2000:980) ska upphävas samt att 2 kap. 29 § samma lag, 1 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och 2 § lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen om allmän löneavgift (1994:1920) och socialavgiftslagen (2000:980) ska ändras.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2024.

Vid beräkningen av arbetsgivaravgifter och den allmänna löneavgiften ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för ersättning som utges före ikraftträdandet.

Skälen för promemorians förslag: Den budgetförstärkning som ett slopande av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för 15–18-åringar bedöms leda till bör komma staten till godo så snart som möjligt. Det är samtidigt viktigt att arbetsgivare ges goda planeringsförutsättningar. Mot denna bakgrund bedöms de föreslagna lagändringarna kunna träda i kraft den 1 januari 2024.

Arbetsgivaravgifter och den allmänna löneavgiften betalas under månaden efter den månad då avgiftspliktig ersättning har getts ut. Vid

beräkningen av arbetsgivaravgifter och den allmänna löneavgiften ska därför den upphävda bestämmelsen i 2 kap. 28 § socialavgiftslagen och bestämmelserna i 2 kap. 29 § samma lag, 1 § lagen om allmän löneavgift och 2 § lagen om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen om allmän löneavgift och socialavgiftslagen i den äldre lydelsen fortfarande gälla för ersättning som utges före den 1 januari 2024.

6 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslaget effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skatte- och avgiftsreglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt och för att bedöma andra effekter än de offentligfinansiella effekterna kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts påverkas av regeländringen. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer.

Syfte och alternativa lösningar

Förslaget i denna promemoria syftar till att stärka de offentliga finanserna så att åtgärder som på ett mer effektivt sätt främjar en hög varaktig sysselsättning och goda villkor för företagande kan vidtas. Om förslaget inte genomförs uteblir denna budgetförstärkning.

Skälen för ikraftträdandedatum redogörs för i avsnitt 5. Några andra hänsyn till ikraftträdandetidpunkten har inte bedömts nödvändiga.

Skatteverket tar regelbundet fram material med information om nya skatte- och avgiftsregler. Utöver detta bedöms inga andra informationsinsatser behöva göras.

Om nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år slopas, utgår skatteutgiften D6 Nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga.

Offentligfinansiella effekter

Det redovisade underlaget för nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år uppgick 2022 till ca 5,5 miljarder kronor enligt statistik från Skatteverkets GIN-databas. Uttryckt i 2024 års priser bedöms underlaget uppgå till ca 5,9 miljarder kronor efter att det skrivits fram med den förväntade utvecklingen av lönesumman mellan 2022 och 2024.

Med dagens regler betalas endast ålderspensionsavgift på 10,21 procent på ersättning till personer i den aktuella åldersgruppen. Förslaget i promemorian är att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna slopas och att

utgångspunkten är att fulla arbetsgivaravgifter på 31,42 procent ska betalas. Arbetsgivaren kan dock vara berättigad till någon annan nedsättning av arbetsgivaravgifterna, men detta har inte beaktats i beräkningen av den offentligfinansiella effekten. Skillnaden mellan fulla arbetsgivaravgifter (ca 1,85 miljarder kronor i 2024 års priser) och ålderspensionsavgiften (ca 0,6 miljarder kronor) är 1,25 miljarder kronor och utgör förslaget offentligfinansiella bruttoeffekt.

Cirka 85 procent av underlaget för de nedsatta arbetsgivaravgifterna bedöms finnas i privat sektor och ca 15 procent i offentlig sektor (staten, kommunerna och regionerna). För företag i privat sektor innebär de högre arbetsgivaravgifterna på kort sikt att deras kostnader ökar och vinsterna minskar. Det medför i sin tur att intäkterna från bolagsskatten blir lägre. Denna indirekta effekt på de offentliga finanserna beaktas i förslaget offentligfinansiella nettoeffekt.

Förslaget innebär att lönekostnaderna ökar även i den offentliga sektorn. I den offentligfinansiella beräkningen antas, i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner, att kommuner, regioner och statliga myndigheter minskar sina konsumtionsutgifter med samma belopp som lönekostnaderna ökar. Därmed neutraliseras den indirekta effekt på det finansiella sparandet i kommunerna, regionerna och staten som mekaniskt uppstår när arbetsgivaravgifterna höjs.

I tabell 6.1 redovisas den offentligfinansiella effekten. Förslaget bedöms sammantaget öka skatteintäkterna med 1 miljard kronor från och med 2024.

Tabell 6.1 Offentligfinansiell effekt

Miljarder kronor, fasta priser och baser

	Effekt från	Bruttoeffekt		Nettoeffekt		Varaktig effekt
		2024	2024	2025	2026	
Slopad nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 15–18 åringar	2024-01-01	1,25	1,00	1,00	1,00	1,00

Källa: Egna beräkningar baserat på Skatteverkets GIN-databas. Beloppen är avrundade.

Effekter för företag

Förslaget påverkar företag som har anställda som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år, eller som vill anställa personer i denna åldersgrupp. I dag är arbetsgivaravgifterna nedsatta för dessa personer så att endast ålderspensionsavgiften på 10,21 procent ska betalas på ersättning upp till 25 000 kronor per kalendermånad. Förslaget innebär att nedsättningen slopas och som utgångspunkt ska det tas ut fulla arbetsgivaravgifter på 31,42 procent på ersättningen. Arbetsgivaren kan dock vara berättigad till någon annan nedsättning av arbetsgivaravgifterna.

I tabell 6.2 anges lönekostnaden för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år med nuvarande och föreslagna regler vid en oförändrad månadslön. För en anställd som tjänar 16 000 kronor i månaden ökar lönekostnaderna med ca 3 400 kronor i månaden till följd av förslaget. Vid

en månadslön på 25 000 kronor är ökningen ca 5 300 kronor. För anställda i andra åldersgrupper är lönekostnaden, vid en given månadslön, oförändrad.

Tabell 6.2 Förändring av lönekostnad för anställda som vid årets ingång har fyllt 15 år men inte 18 år, nuvarande och föreslagna regler

Kronor

Månadslön	Lönekostnad med nuvarande regler	Lönekostnad med föreslagna regler	Skillnad
16 000	17 634	21 027	3 394
25 000	27 533	32 855	5 303

Källa: Egna beräkningar.

År 2022 redovisade ca 54 000 företag underlag för nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år. Uppgifterna kommer från Skatteverkets GIN-databas. De flesta av dessa företag var verksamma inom branscherna handel (19 procent), hotell och restaurang (17 procent) och byggverksamhet (14 procent). Den största andelen av löneunderlaget fanns i företag verksamma inom hotell och restaurang (26 procent), handel (21 procent) och vård och omsorg (12 procent). Branschindelningen avser indelning enligt Svensk näringsgrensindelning (SNI) på avdelningsnivå. I tabell 6.3 redovisas antalet företag och deras underlag för nedsatta arbetsgivaravgifter uppdelat på antalet anställda i företagen. Klassificeringen av antalet anställda följer Europeiska kommissionens rekommendation av definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag. De flesta företag som redovisar underlag för nedsatta arbetsgivaravgifter är mikroföretag (0–9 anställda) eller små företag (10–49 anställda). Den största andelen av lönerunderlaget finns däremot i stora företag med 250 eller fler anställda.

Tabell 6.3 Företag som redovisat underlag för nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som fyllt 15 men inte 18 år, uppdelat på antalet anställda

Antal, miljoner kronor, procent

	Antal företag	Frekvens (procent)	Löneunderlag (mnkr)	Andel av löneunderlaget (procent)
Mikroföretag: 0–9 anställda	24 000	44	850	15
Små företag 10–49 anställda	19 000	35	1 630	30
Medelstora företag 50–249 anställda	5 000	9	960	17
Stora företag 250+ anställda	1 000	2	1 860	34
Ingen uppgift	5 000	9	200	4
Summa	54 000	100	5 500	100

Källa: Egna beräkningar baserat på Skatteverkets GIN-databas. Uppgifterna avser 2022 och beloppen är avrundade.

På kort sikt medför den slojade nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år att kostnaderna för företagen ökar och att deras vinster minskar. Om och hur mycket lönekostnaden ökar för ett företag beror på ålderssammansättningen bland företagets anställda. Företag med en högre andel anställda personer i åldern 15–18 år kommer möta högre kostnader jämfört med företag med en lägre andel anställda i den åldersgruppen. Det finns inga starka skäl att anta att åldersstrukturen bland unga anställda skulle variera kraftigt mellan företag i samma bransch, men däremot mellan branscher. Konkurrensen mellan företag i olika branscher kan således påverkas av de föreslagna reglerna jämfört med dagens situation. Förslaget att slopa nedsättningen innebär dock en ökad likformighet i beskattningen. Den 31 mars 2023 upphörde den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 23 år. Med förslaget i promemorian finns således ingen nedsättning av arbetsgivaravgifterna för unga och de konkurrensfördelar som tidigare fanns för företag med unga anställda neutraliseras.

Förslaget att slopa nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år innebär en förenkling av regelverket. Eftersom arbetsgivaravgifterna redan redovisas månadsvis på individnivå i arbetsgivardeklarationen bedöms minskningen av de administrativa kostnaderna dock vara begränsad.

Förslaget gäller alla arbetsgivare, oavsett storlek på företaget. Det bedöms inte finnas några skäl att ta särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning, särskilt inte mot bakgrund av att förslaget sammantaget innebär en förenkling av regelverket.

Regleringen bedöms inte påverka företagen i någon nämnvärd utsträckning på något annat sätt eller medföra andra kostnader än som redogjorts för i detta avsnitt. Företagen bedöms heller inte behöva vidta några förändringar i sin verksamhet till följd av förslaget.

Effekter för sysselsättningen

I den statiska offentligfinansiella beräkningen antas att förändringar i arbetsgivaravgifterna helt övervältras på företagets vinster på kort sikt. I ett längre perspektiv och med ett dynamiskt synsätt där ändrade arbetsgivaravgifter tillåts påverka beteendet hos individer och företag indikerar tillgänglig forskning att förändringarna helt eller delvis kommer att övervältras på lönerna. En generell sänkning av arbetsgivaravgifterna förväntas på lång sikt leda till nära fullständig övervältring på lönerna. Vid fullständig löneövervältring påverkas inte sysselsättningen i ekonomin som helhet på lång sikt: den initiala effekten på den reala arbetskraftskostnaden kommer att successivt urholkas helt. Om förändringen i arbetsgivaravgifterna däremot riktas mot en grupp med svag förankring på arbetsmarknaden kan det förväntas leda till långsiktiga sysselsättningseffekter. Det beror på att lönerna för svaga grupper på arbetsmarknaden är mindre känsliga för efterfrågeförändringar och att löneövervältringen därför inte förväntas vara fullständig.

Det aktuella förslaget ökar lönekostnaden bland personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år. Som en följd av det förväntas efterfrågan på arbetskraft, och därigenom sysselsättningen hos ungdomar i den aktuella åldersgruppen, minska. Eftersom unga generellt sett inte bedöms vara en svag grupp på arbetsmarknaden väntas dock den långsiktiga sysselsättningseffekten vara begränsad. Utvärderingar av den tidigare nedsättningen av arbetsgivaravgifter för ungdomar visar att åtgärden hade en viss sysselsättningseffekt, men att effekten sannolikt var relativt liten. Den tidigare nedsättningen var i kraft under perioden 2007–2016 och avsåg initialt personer mellan 19 och 25 år, men utökades 2009 till att avse alla personer under 26 år. Den tidigare nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar var således riktad till en annan grupp än den som omfattas av förslaget i denna promemoria. Mot bakgrund av detta kan förslaget i promemorian förväntas ha en svag negativ effekt på sysselsättningen, men den exakta storleken på effekten är osäker.

Effekter för enskilda, inkomstfördelningen och den ekonomiska jämställdheten

De individer som påverkas av förslaget är dels ägare av företag med anställda som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år, dels ungdomar i den aktuella åldersgruppen som arbetar eller vill arbeta. Ägarna till företagen kommer på kort sikt att få något lägre vinster till följd av förslaget. Bedömningen i avsnitt Effekter för sysselsättningen är att sysselsättningen i den berörda åldersgruppen kan komma att minska något. Dock handlar detta om en grupp på arbetsmarknaden som arbetar relativt lite och där arbete huvudsakligen sker vid sidan av gymnasiestudier. De allra flesta i denna grupp utgör inget eget hushåll utan bor med sina föräldrar. Därmed bidrar inkomsterna hos dessa individer relativt lite till hushållets samlade inkomster. Effekterna på inkomstfördelningen bedöms därför vara väldigt små.

Eftersom män är överrepresenterade som företagare indikerar det att förslaget kan komma att missgynna män i något högre utsträckning än kvinnor. Fler flickor än pojkar i målgruppen för förslaget är däremot sysselsatta vilket kan indikera att flickors sysselsättning kan komma att

påverkas i högre grad än pojkars till följd av förslaget. Sammantaget bedöms dock förslaget ha en väldigt liten påverkan på den ekonomiska jämställdheten.

Effekter för kommuner och regioner

Förslaget påverkar kommuner och regioner i egenskap av arbetsgivare för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år.

Enligt Skatteverkets GIN-databas redovisade kommuner och regioner ett underlag för nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år på ca 840 miljoner kronor 2022. Uttryckt i 2024 års priser bedöms det uppgå till ca 900 miljoner kronor. När nedsättningen slopas ökar lönekostnaderna i kommuner och regioner. Bedömningen är att ökningen är ca 190 miljoner kronor. Bedömningen avser arbetsgivare både i kommuner och regioner och i företag som ägs av kommuner och regioner.

Effekter för myndigheter

Förslaget bedöms endast medföra marginella förändringar för Skatteverket avseende information och it-system. Förändringarna ingår i den anpassning som årligen görs på grund av ny eller förändrad lagstiftning, och eventuella tillkommande kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få några effekter.

Förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med det EU-rättsliga regelverket.

Övriga effekter

Förslaget förväntas inte ha några övriga effekter av betydelse.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

1 § Den som enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) ska betala arbetsgivaravgifter ska för varje år betala allmän löneavgift. Löneavgiften beräknas på det underlag som gäller för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen.

I underlaget enligt första stycket ska dock inte ingå ersättning till sådana personer som avses i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om allmän löneavgift och hur underlaget för löneavgiften ska beräknas.

Ändringen i *andra stycket* föranleds av att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång fyllt 15 men inte 18 år slopas. Hänvisningen till 2 kap. 28 § socialavgiftslagen tas därför bort.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 januari 2024.

Av *andra punkten* följer att bestämmelsen i 1 § i den äldre lydelsen fortfarande gäller för ersättning som utges före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

7.2 Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

2 kap.

29 § Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna ska avdrag göras enligt 31 §, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling.

Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av första stycket inte avses sådan ersättning på vilken avgifter ska betalas enligt 27 §.

I paragrafen regleras bl.a. vilken ersättning som omfattas av avdraget från arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling.

Ändringen i *andra stycket* föranleds av att 2 kap. 28 § upphör att gälla. Hänvisningen till paragrafen tas därför bort.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 januari 2024.

Av *andra punkten* följer att den upphävda bestämmelsen i 2 kap. 28 § och bestämmelsen i 2 kap. 29 i den äldre lydelsen fortfarande gäller för ersättning som utges före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

7.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)

2 § Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och arbetsgivaravgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning för arbete utfört i näringsverksamhet vid ett fast driftställe i stödområdet eller för arbete i annan verksamhet som bedrivs av en ideell förening eller en stiftelse, vid en sådan plats i stödområdet som motsvarar ett fast driftställe. Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av denna lag inte avses sådan ersättning på vilken endast ålderspensionsavgift ska betalas enligt

– 2 kap. 27 § socialavgiftslagen (2000:980), eller

– 5 § lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och egenavgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet från ett fast driftställe i stödområdet ingår i avgiftsunderlaget. Detta gäller dock inte den som enligt 3 kap. 15 eller 16 § socialavgiftslagen endast ska betala ålderspensionsavgift.

I paragrafen regleras bl.a. vad som utgör en sådan avgiftspliktig ersättning som ska beaktas vid beräkningen av det särskilda avdraget.

Ändringen i *första stycket* föranleds av att 2 kap. 28 § socialavgiftslagen upphör att gälla. Hänvisningen till paragrafen tas därför bort.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning som utges före ikraftträdandet.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 januari 2024.

Av *andra punkten* följer att bestämmelsen i 2 § i den äldre lydelsen fortfarande gäller för ersättning som utges före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.